

Повертаючись до індексації. Роз'яснення Мінсоцполітики

Маніпулювання розміром доходу працівника для зміщення базового місяця, що використовується для індексації, та наступне зменшення розміру заробітної плати – може бути використаним як спосіб оптимізації механізму індексації.

Бухгалтерам буде цікавим в цьому питанні й роз'яснення Міністерство соціальної політики щодо прикладу порядку обчислення суми індексації у разі підвищення доходів випереджаючим шляхом, – лист від 05.08.2015р. №221/10/13715.

МІНІСТЕРСТВО
СОЦІАЛЬНОЇ ПОЛІТИКИ УКРАЇНИ
(Мінсоцполітики)

вул. Еспланадна, 8/10, м. Київ, 01601, тел.: (044) 226-24-45, факс: (044) 289-00-98 E-mail: info@mlsp.gov.ua,
Код ЄДРПОУ 37567866, реєстраційний рахунок 35219001004117 в ДКСУ м. Києва, МФО 820172

05.08.2015 № 221/10/137-15

На № _____ від _____

Плиткан Т. В.

а/с 522
м. Чернівці
58001

Департамент стратегічного планування та аналізу разом з Департаментом заробітної плати та умов праці Міністерства соціальної політики України розглянув Ваше звернення і повідомляє.

Статтею 21 Закону України „Про оплату праці” визначено, що працівник має право на оплату своєї праці відповідно до актів законодавства і колективного договору на підставі укладеного трудового договору.

Відповідно до статті 97 Кодексу законів про працю України (далі – КЗпП) та статті 15 Закону України „Про оплату праці” форми і системи оплати праці, норми праці, розцінки, тарифні сітки, схеми посадових окладів, умови запровадження та розміри надбавок, доплат, премій, винагород та інших заохочувальних, компенсаційних і гарантійних виплат встановлюються підприємствами самостійно у колективному договорі з дотриманням норм і гарантій, передбачених законодавством, генеральною та галузевими (міжгалузевими) угодами.

Конкретні розміри посадових окладів (тарифних ставок) встановлюються власником або уповноваженим ним органом з урахуванням вищезазначених вимог.

Власник або уповноважений ним орган чи фізична особа не має права в односторонньому порядку приймати рішення з питань оплати праці, що погіршують умови, встановлені законодавством, угодами, колективними договорами.

Відповідно до статті 103 КЗпП про нові або зміну діючих умов оплати праці в бік погіршення власник або уповноважений ним орган повинен повідомити працівника не пізніше як за два місяці до їх запровадження або зміни.

Що стосується індексації грошових доходів, то відповідно до статті 5 Закону України „Про індексацію грошових доходів населення” (з урахуванням змін, внесених Законом України від 28.12.2014 № 76-VIII), проведення індексації грошових доходів населення здійснюється у межах

фінансових ресурсів бюджетів усіх рівнів, бюджету Пенсійного фонду України та бюджетів інших фондів загальнообов'язкового державного соціального страхування на відповідний рік.

Обмеження проведення індексації передбачено для тих виплат, які фінансуються з бюджетів усіх рівнів.

Також повідомляємо, що відповідно до пункту 5 Порядку проведення індексації грошових доходів населення, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 17.07.2003 № 1078 (із змінами) (далі – Порядок), передбачено, що проведення індексації може замінюватись механізмом підвищення доходів працівників випереджаючим шляхом.

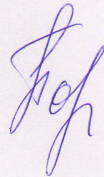
Так, передбачено, що у разі підвищення грошових доходів населення випереджаючим шляхом з урахуванням прогнозного рівня інфляції базовим місяцем вважається місяць, у якому мало місце таке підвищення.

Для проведення подальшої індексації або здійснення чергового підвищення доходів випереджаючим шляхом обчислення індексу споживчих цін здійснюється наростаючим підсумком починаючи з наступного за базовим місяцем.

Нарахування сум індексації або проведення чергового підвищення грошових доходів випереджаючим шляхом здійснюється з першого числа місяця, що настає за місяцем, в якому офіційно опубліковано індекс споживчих цін, на підставі якого нарахована сума індексації перевищить суму підвищення доходів випереджаючим шляхом у базовому місяці.

Приклад обчислення суми індексації у разі підвищення доходів випереджаючим шляхом з урахуванням прогнозного рівня інфляції наведено у додатку 5 до Порядку.

**Заступник директора Департаменту
стратегічного планування та аналізу –
начальник відділу**

Н. Підлужна

Обійти індексацію легально?

Можливо

Обов'язок індексації заробітної плати працівників інколи стає непосильною ношею для роботодавця. Адже виручка не збільшується, витрати бізнесу тільки ростуть. Джерело покриття витрат на індексацію зачасти відсутнє.

Що ж в такому разі можна зробити? Звільнити працівника і прийняти його на роботу за «старим посадовим окладом» – варіант, але в цій публікації розглянемо інше – маніпуляцію розміром заробітної платні.

Забігаючи наперед відзначимо, що такий варіант можливий лише у разі згоди працівників на повернення розміру заробітної платні до певного «початкового». Якщо така згода є, то схематично: спочатку збільшуємо посадові оклади на суму понад розміру індексації; після збільшення розміру заробітної плати невідкладно повідомляємо працівника про наступне зменшення заробітної плати до погодженого «початкового» рівня. Відтак, базовий місяць для індексації умовно обнуляється. За таким принципом залишається лише правильно витримати строки та належно все задокументувати.

Даний маневр, якщо не порушувати прав працівника є допустимим. Принаймні, Державна інспекція України з питань праці проти такого маневру не заперечує. Навіть при тому, якщо це відбудеться не один раз.

Лист Держінспекції праці – від 20.07.2015р. №1276/24/2/01/2216-15 подаємо нижче.

ДЕРЖАВНА ІНСПЕКЦІЯ УКРАЇНИ З ПИТАНЬ ПРАЦІ

вул. Еспланадна, 8/10, м. Київ, 01601, тел.: (044) 288-10-00, факс: (044) 234-64-99 E-mail: dnp-kiev@ukr.net,
Код ЄДРПОУ 37567798, реєстраційний рахунок 35219001078797 в ГУДКСУ м. Києва, МФО 820019

Від 20.07.2015 № 1278/24/21/2016-15

На № _____ Від _____

Плиткан Т.В.

а/с 522, м. Чернівці, 58001

Про надання роз'яснень

Державна інспекція України з питань праці розглянула Ваше звернення від 03.07.2015 і повідомляє.

Порядок проведення індексації грошових доходів населення затверджений постановою Кабінету Міністрів України від 17 липня 2003 року № 1078, відповідно до якого індексація грошових доходів населення проводиться у разі, коли величина індексу споживчих цін перевищила поріг індексації, який встановлюється в розмірі 101 відсотка. У разі коли особа працює неповний робочий час, сума індексації визначається із розрахунку повного робочого часу, а виплачується пропорційно відпрацьованому часу. У разі зростання грошових доходів населення без перегляду їх мінімальних розмірів місяць, в якому відбулося підвищення, вважається базовим при обчисленні індексу споживчих цін для індексації грошових доходів населення.

Відповідно до статті 103 Кодексу законів про працю України (далі – КЗпП України) про нові або зміну діючих умов оплати праці в бік погіршення власник або уповноважений ним орган повинен повідомити працівника не пізніше як за два місяці до їх запровадження або зміни. Статтею 97 КЗпП України встановлено, що власник або уповноважений ним орган чи фізична особа не має права в односторонньому порядку приймати рішення з питань оплати праці, що погіршують умови, встановлені законодавством, угодами, колективними договорами. Таке погіршення можливо виключно за погодженням із первинною профспілковою організацією або іншим уповноваженим на представництво трудовим колективом органом. Відповідно до статті 32 КЗпП України системи та розміри оплати праці є істотними умовами праці. У разі, якщо працівник не згоден на продовження роботи в нових умовах, то трудовий договір припиняється за пунктом 6 статті 36 КЗпП України.

Отже, у разі додержання вимог статей 32, 97 і 103 КЗпП України власник або уповноважений ним орган має право змінювати умови оплати праці в бік погіршення. Відповідальність за порушення вимог зазначених статей передбачена частиною першою статті 41 Кодексу України про адміністративні правопорушення.

Голова комісії з реорганізації

Коновалова 234-52-70

С. Дехтяренко

Дефляція. Індекс споживчих цін жовтня 2015 р. складає 98,7 відс.

Державний комітет статистики опублікував індекси цін (індекси інфляції) за жовтень 2015 року. Індекс споживчих цін (ІСЦ/індекс інфляції) жовтня 2015 року становив **98,7%**, з початку року – **139,5%**.

Суттєвим фактором, що вплинув на показник інфляції у жовтні, було сезонне зниження цін на газ, що використовується для індивідуального опалення або комплексного споживання (постанова НКРЕКП від 03.03.2015 № 583 «Про встановлення роздрібних цін на природний газ, що використовується для потреб населення»). У цілому за рахунок цього фактору природний газ подешевшав на 32,6%. У той же час на 49,1% підвищилися тарифи на опалення. Загалом це призвело до зниження цін (тарифів) на житло, воду, електроенергію, газ та інші види палива на 13,8%.

Ціни на продукти харчування та безалкогольні напої зросли на 1,1%. Найбільше (на 8,3–5,1%) подорожчали яйця, цукор, овочі, сало. На 3,5–0,9% зросли ціни на молоко та молочні продукти, масло, продукти переробки зернових, фрукти, м'ясо птиці. Водночас на 3,6–0,4% знизилися ціни на свинину, соняшкову олію, рибу та продукти з риби, рис, макаронні вироби, яловичину.

Зростання цін у сфері охорони здоров'я на 0,5%, насамперед спричинено підвищенням цін на амбулаторні послуги на 1,0%. Крім того на 0,4% зросли ціни на фармацевтичну продукцію.

Зниження цін на транспорт у цілому на 0,6% пов'язано зі

здешевленням перевезень залізничним пасажирським транспортом на 4,4%, палива та мастил на 1,0%, а також автомобілів на 0,4%.

Ціни у сфері зв'язку зросли на 1,7% головним чином за рахунок підвищення абонентної плати за користування телефоном на 14,7%.

Зведена таблиця №1
Індекси інфляції в 2001-2015рр.

2005	2006	2007	2008	2009	21
101,7	101,2	100,5	102,9	102,9	11
101,0	101,8	100,6	102,7	101,5	11

Зведена таблиця індексів інфляції за період 1991-2015рр. [посилання/link]

Дати опублікування індексів інфляції в 2015 році

За даними Державного комітету

статистики України